

Stadsbyggnadskontoret
Box 8314
104 20 Stockholm

Stockholm 2022-03-06

**Förslag till detaljplan för Konsthallen 15 i stadsdelen Djurgården, S-Dp
2018-00710, kungörelse om granskning**

Med anledning av stadsbyggnadskontorets kungörelse om granskning rörande Konsthallen 15 mm vill Djurgårdens hembygdsförening (DHF) anföra följande.

Djurgårdens Hembygdsförening (DHF) konstaterar att förslaget har genomgått betydande förändringar och förbättringar efter Hembygdsföreningen tidigare yttrande 2021-04-06. Det viktigaste är borttagandet av den underjordiska lokal mot Djurgårdsvägen, som skulle ha medfört synnerligen stor skada på det historiska Hasselbacken och dess naturliga markområde. Trots det finns det mycket som fortfarande behöver bearbetas för att förslaget skall bli acceptabelt med hänsyn till platsens mycket stora historiska värden och viktiga roll i Djurgårdens historia. Mycket som fortfarande kvarstår saknar all rimlig motivering utom att nuvarande tomträttshavare med Ulvaeus som majoritetsägare tycks vilja stuva om Hasselbacken enligt sina ideal om ett "Disneyland på Djurgården", för att citera en av företagets talesmän.

En obegriplig rest från det tidigare förslaget är att man fortfarande vill ersätta den naturliga markytan med ett grusat sterilt betonglock enligt markbeskrivningen. Vi fruktar att detta betyder att man planerar att trots allt genomföra mycket större underjordiska utbyggnader än som den föreliggande planen beskriver. Erfarenheten från Ulvaeus' under planskedet och därefter ständigt expanderade utbyggnader på den historiska strandtomten i hans födelsestad Västervik får oss att frukta liknande planer här.

De tillkommande hotellpaviljongerna är fortfarande för höga och dominerande, särskilt den norra paviljongen även om den dragits tillbaka. Den södra hotellbyggnaden ligger fortfarande alldeles för nära den klassiska Bellmanseken på ett sådant sätt att kronan måste beskäras. Som många trädexperter har påpekat kan detta starkt påskynda ekens död.

I den aktuella planen har de äldsta delarna av huvudbyggnaden fått skyddsföreskrifter vilket utgör en tydlig förbättring. Vi vill erinra om att bottenvåningens historiska serveringslokaler från 1800-talets andra hälft kvarstod helt bevarade trots branden 1923 och blev genomgående restaurerade 1986–1992 under ledning av byggnadsantikvarien vid Stadsmuseet fil dr Margareta Cramér, något som inte redovisas i handlingarna. Trots skyddsföreskrifterna föreslås flera yttre förändringar som skulle starkt förändra byggnadens karaktär. DHF avser därför att hos länsstyrelsen väcka fråga om byggnadsminnesförklaring av *hela* den ursprungliga byggnaden, vilket inte kan anses belastande med tanke på de i planen föreslagna skyddsföreskrifterna.

Fortfarande föreslås en rad förändringar som inte kan anses motiverade efter det förändrade planprogrammet. På platsen för den bortförda rekonstruerade serveringspaviljongen (se ovan) föreslås fortfarande en mindre musikpaviljong. Denna är fortfarande alldeles för liten för det nu stora serveringsområdet. Vi vill påminna om att vid senaste restaureringen återuppbyggdes den mycket större musikpaviljong som återges på planen från sent 1800-tal på sid 35 i Kulturmiljöutredningen. Den nuvarande saknar visserligen tak, men det torde inte finnas några hinder att förse den befintliga med skyddstak. I stället för den föreslagna lilla musikpaviljongen bör den efter historiska ritningar återuppförda serveringspaviljongen återföras till platsen från en privat tomt på Värmdön, dit den flyttats. Rimligen måste den betydligt större trädgårdsservering som redovisas i de senaste handlingarna ha en serveringspaviljong även i fortsättningen. Den ursprungliga paviljongen syns till vänster på en bild från 1870, sid 10 i Kulturmiljöutredningen. På samma bild syns också den historiska träportalen mot Djurgårdsvägen, som också rekonstruerades 1986–1992 och vars rivning upprörde många. Vi vill i detta sammanhang påminna om Hasselbacken lovade att återuppföra portalen men mot Hazeliusbacken, men detta saknas helt i handlingarna.

Ett mycket positivt inslag är att det historiska balusterräcket intill forna Gubbhyllan nu föreslås kompletteras i sin helhet fram mot Djurgårdsslätten. Helt meningslöst förefaller det däremot vara att i övrigt ändra sträckningen av det nu befintliga räcket och dess stengrund mot Djurgårdsvägen. Förslaget till ett slags smitväg genom det nedre räcket från vägen upp mot trädgården är snarast närmast pinsamt enfaldigt.

Byggnadskroppen framför huvudbyggnadens södra entré har visserligen borttagits ur planen men i stället föreslås en meningslös delvis övertäckt slingrande gång från "Nya Gubbhyllan" till huvudbyggnaden. På platsen ligger idag en historisk återuppbyggd kulle med balustrader (se bilden nedan) som täcker en underjordisk konferenslokal. Enligt förslag skall i dess ställe under marken inrättas ett spa, men det finns ingen som helst anledning att för dess skull eliminera den historiska kullen med sina slingrande gånger, som i

Kulturmiljöutredningen redovisas på samma sätt som nuvarande kulle på en rad planer genom åren. Enda skälet att eliminera den karaktäristiska kullen, som i den nya planen inte stör någon annan bebyggelse, tycks vara att i möjligaste mån utplåna Hasselbackens historiska karaktär, trots alla av de sökande ständigt framförda påståendena om motsatsen.

Den återopade senaste Kulturmiljöutredningen är bättre än den tidigare men fortfarande ganska bristfällig, såsom till exempel när man på bilden sid 23 påstår att ursprungliga Hasselbacken låg till höger på berget, i stället för till vänster i bilden, där krogen syns. Alla korrekta uppgifter om Hasselbackens historia finns i skriften "Gubbhyllan på Hasselbacken" 1965 av undertecknad Söderström, som också låg till grund för den senaste restaureringen.

Som vi och många andra remissinstanser tidigare framfört vill vi inte helt motsätta oss en komplettering av bebyggelsen på tomten där det tidigare stått hus, men dessa måste underordna sig den historiska miljön, inte som här ta överhanden och på ett brutalt sätt förändra det klassiska landskapet. Förslaget måste fortfarande kraftigt bearbetas och onödiga förändringar inhiberas så att Hasselbackens kulturhistoriska värde, trivsamma och vackra miljö, samt inriktning bevaras även för framtida generationer.

Stockholm som ovan

För Djurgårdens hembygdsförening

Carl-Fredrik Paleus
Ordförande

Göran Söderström
Plangruppen